

Cardiotoxiciteit

Olivier Manintveld, cardioloog

Disclosures Olivier Manintveld

(Potentiële) belangenverstrengeling	Zie hieronder
Voor bijeenkomst mogelijk relevante relaties met bedrijven	Bedrijfsnamen
• Sponsoring of onderzoeksgeld • Honorarium of andere (financiële) vergoeding • Aandeelhouder • Andere relatie, namelijk ...	- - Vergoedingen voor adviesraden en sprekersvergoedingen aan mijzelf dan wel aan Erasmus MC: Abbott, AstraZeneca, Boehringer Ingelheim, Daiichi Sankyo, Novartis, Novo Nordisk en Siemens - -

10 STAPPEN PLAN

1. Waarom cardio-oncologie?
2. Doel cardio-oncologie
3. Behandeldoelen hartfalen/kanker
4. Wat zijn de meest voorkomende oorzaken van hartfalen?
5. **Overzicht cardiovasculaire bijwerkingen anti-kanker therapie**
6. Hoe stel je hartfalen vast?
7. Welke zijn behandelmogelijkheden van de cardioloog?
8. Is hartfalen nu ernstig?
9. Wat is de invloed van co-morbiditeiten?
10. Take home messages

1. WAAROM CARDIO-ONCOLOGIE?

Kanker en HVZ delen veel dezelfde risicofactoren!

Patienten met maligniteit die mogelijk cardio-toxische behandeling krijgen die nog **niet** cardiaal bekend zijn

Patienten met maligniteit die mogelijk cardio-toxische behandeling krijgen die al **wel** cardiaal bekend zijn

Niet alleen van kanker neemt de overleving toe, maar ook van hart- en vaatziekten! Daardoor neemt de kans op beiden ziektes echter verder toe...

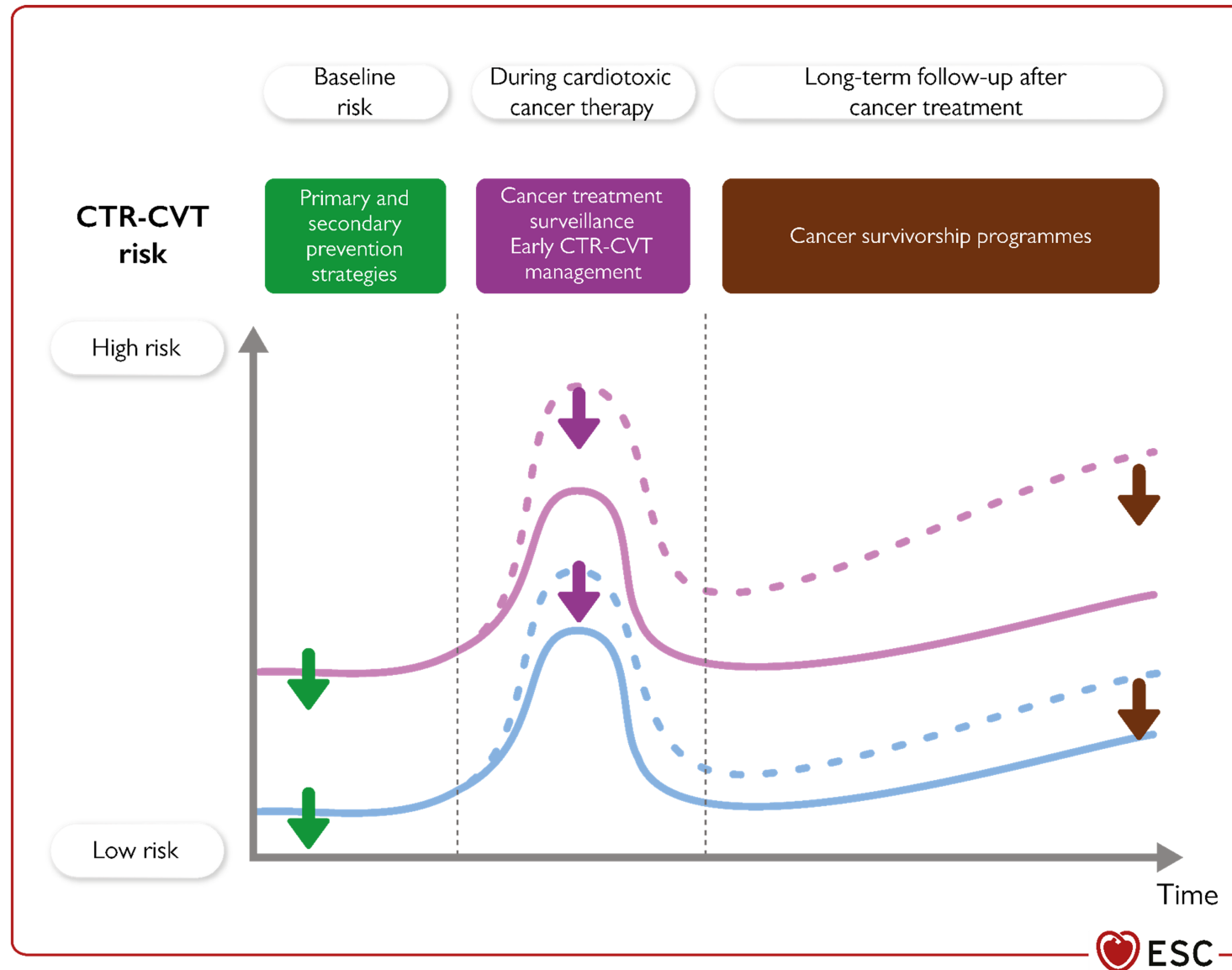
2. DOEL CARDIO-ONCOLOGIE

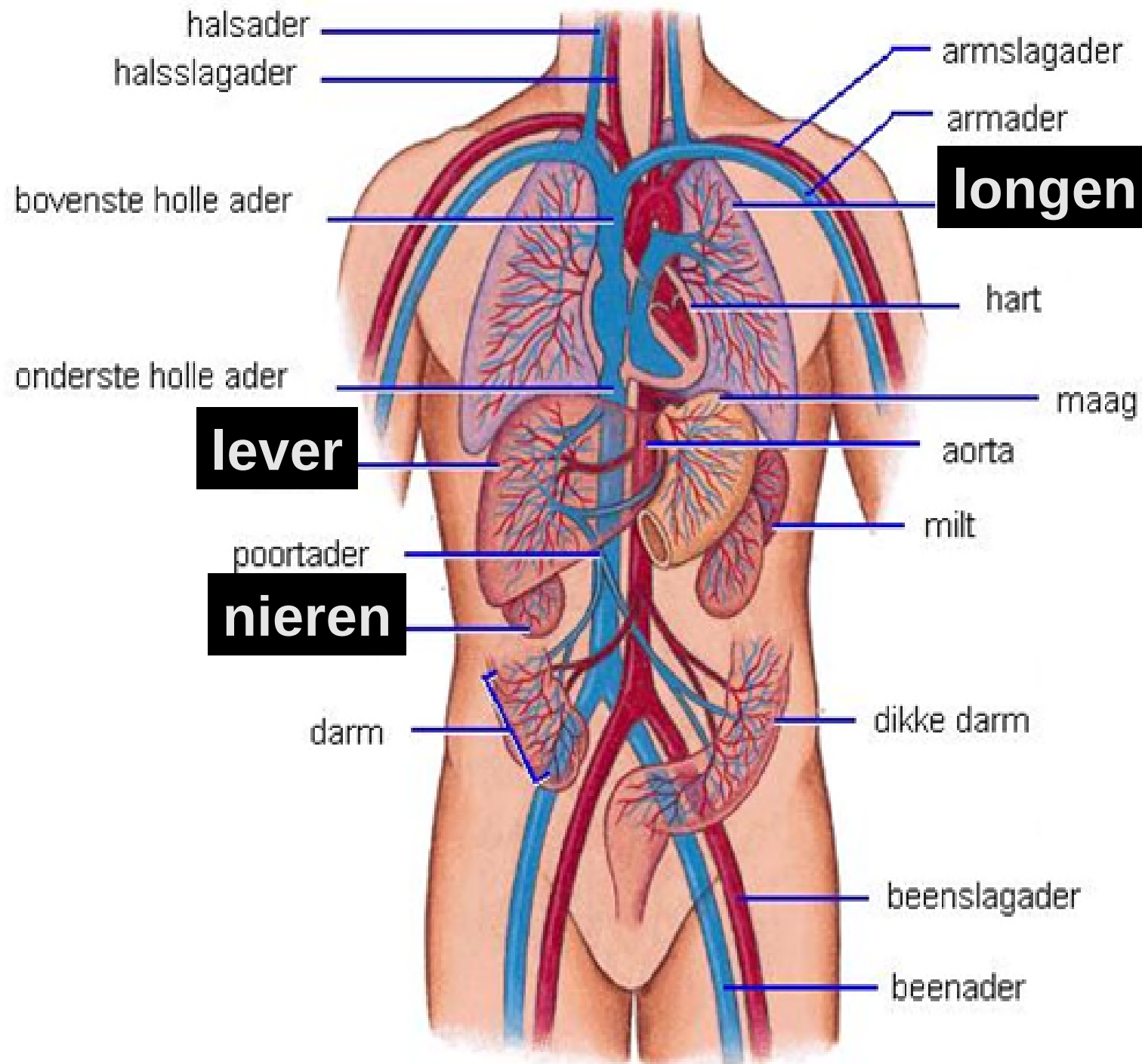
Voorkomen, indentificeren en behandelen van CV complicaties van anti-kanker therapie

CV risico management van cardiale patienten die cardiotoxische behandeling ondergaan

Screening voor lange termijns effecten na kanker behandeling

DYNAMICS OF CV TOXICITY RISK IN CANCER PATIENTS OVER TIME

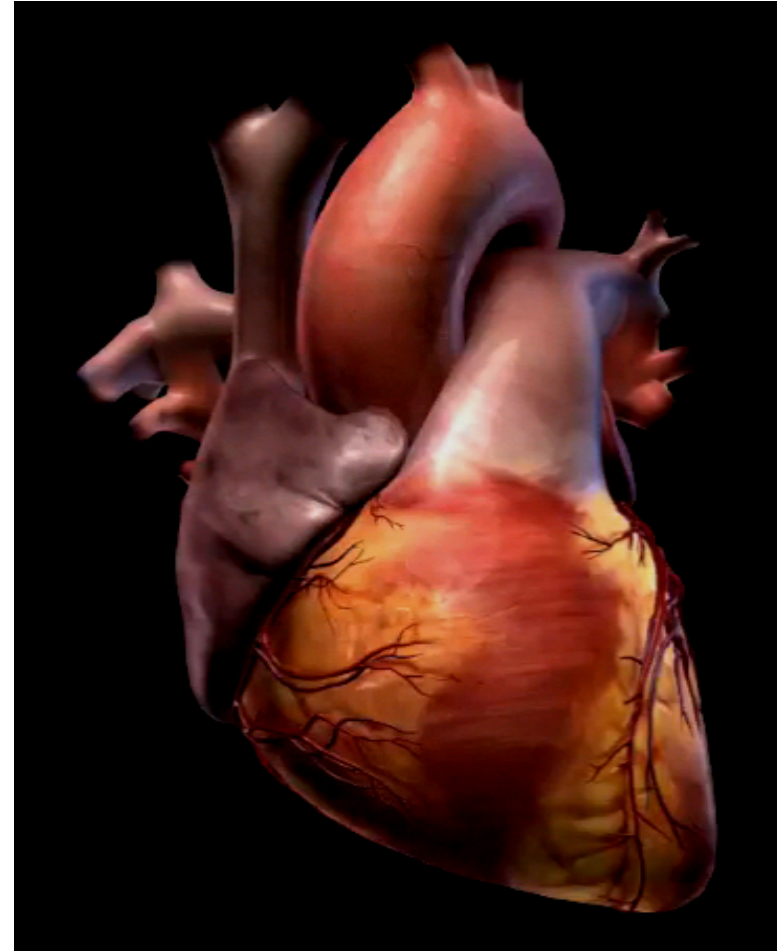

HET HART HEEFT MAAR 1 MISSIE IN HET LEVEN!

Bloed rondpompen om alle andere organen van bloed te voorzien zodat:

- O₂ en voedingsstoffen worden aangevoerd en
- CO₂ en afvalstoffen worden afgevoerd.

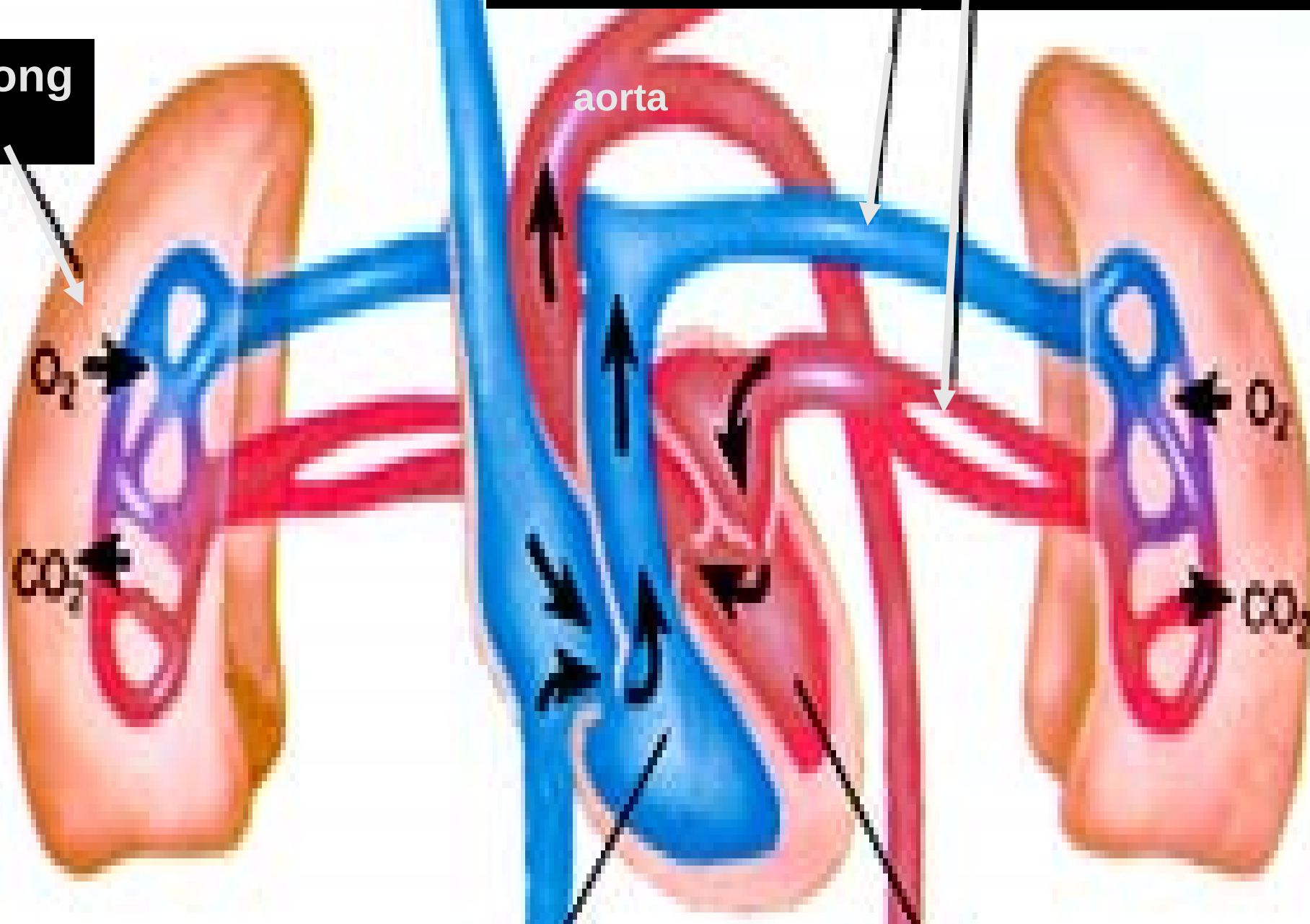

Long

Arteria Pulmonalis

Vena pulmonalis

aorta

ECHTER...

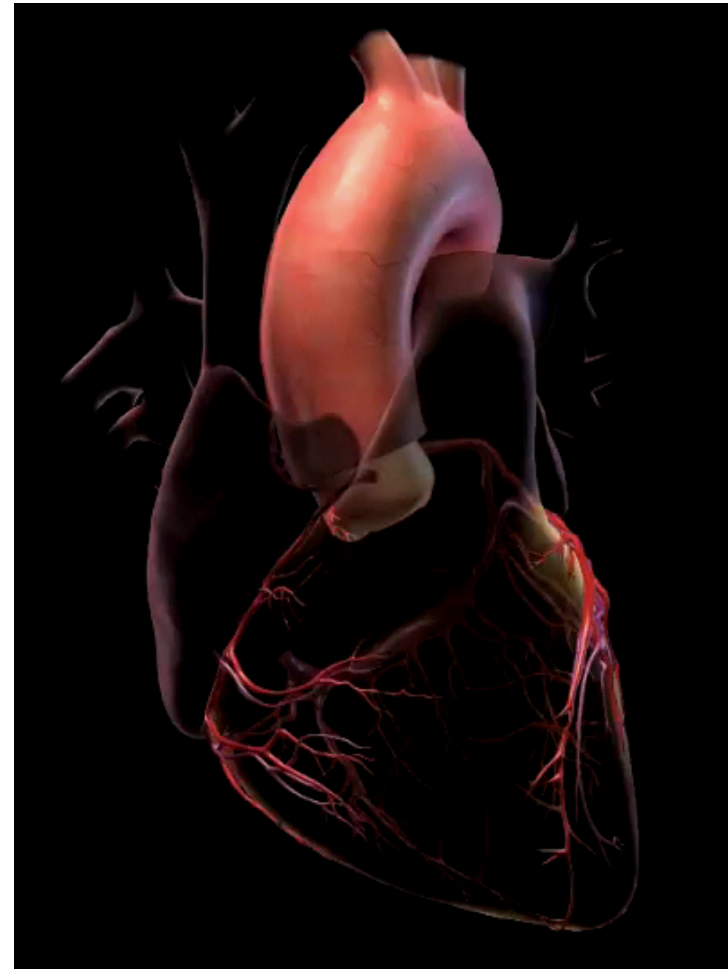
Deze pomp levert continue arbeid en heeft daarvoor energie en zuurstof nodig.

Het kan dat niet halen uit het bloed wat door het hart wordt gepompt.

HET HART ZELF WORDT GEVOED DOOR DE KRANSSLAGADEREN

Deze liggen om het hart als een
kroon en heten ook wel coronairen

OM DEZE POMP TE LATEN FUNCTIONEREN HEB JE DE VOLGENDE ZAKEN NODIG

Kransslagaderen

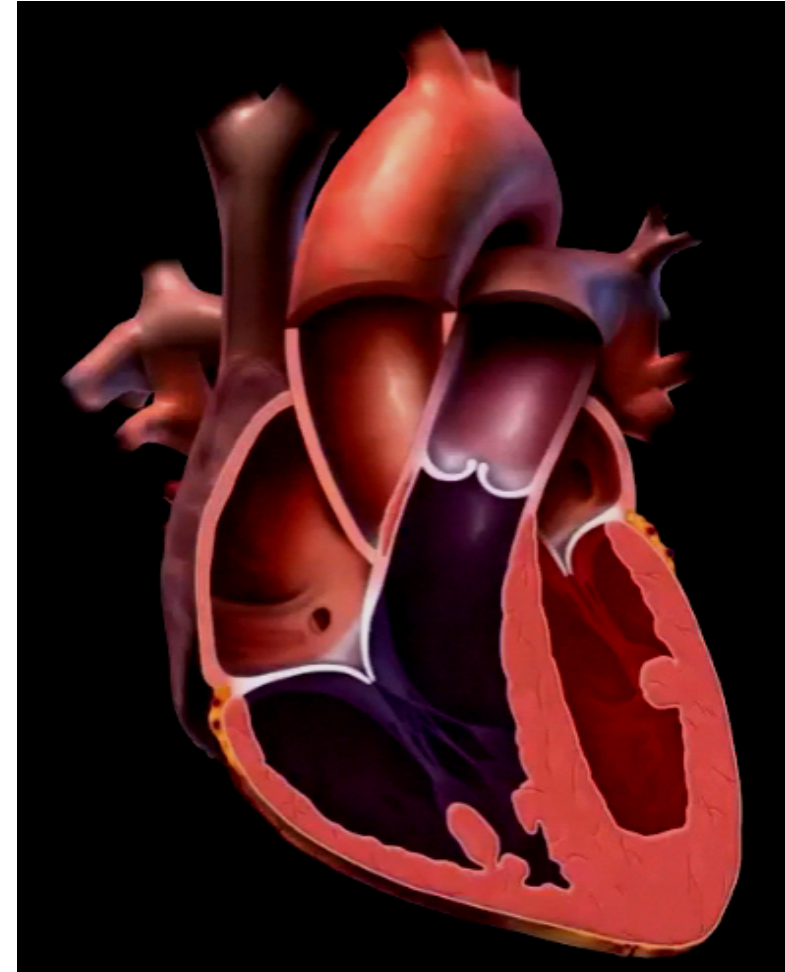
Hartspierweefsel

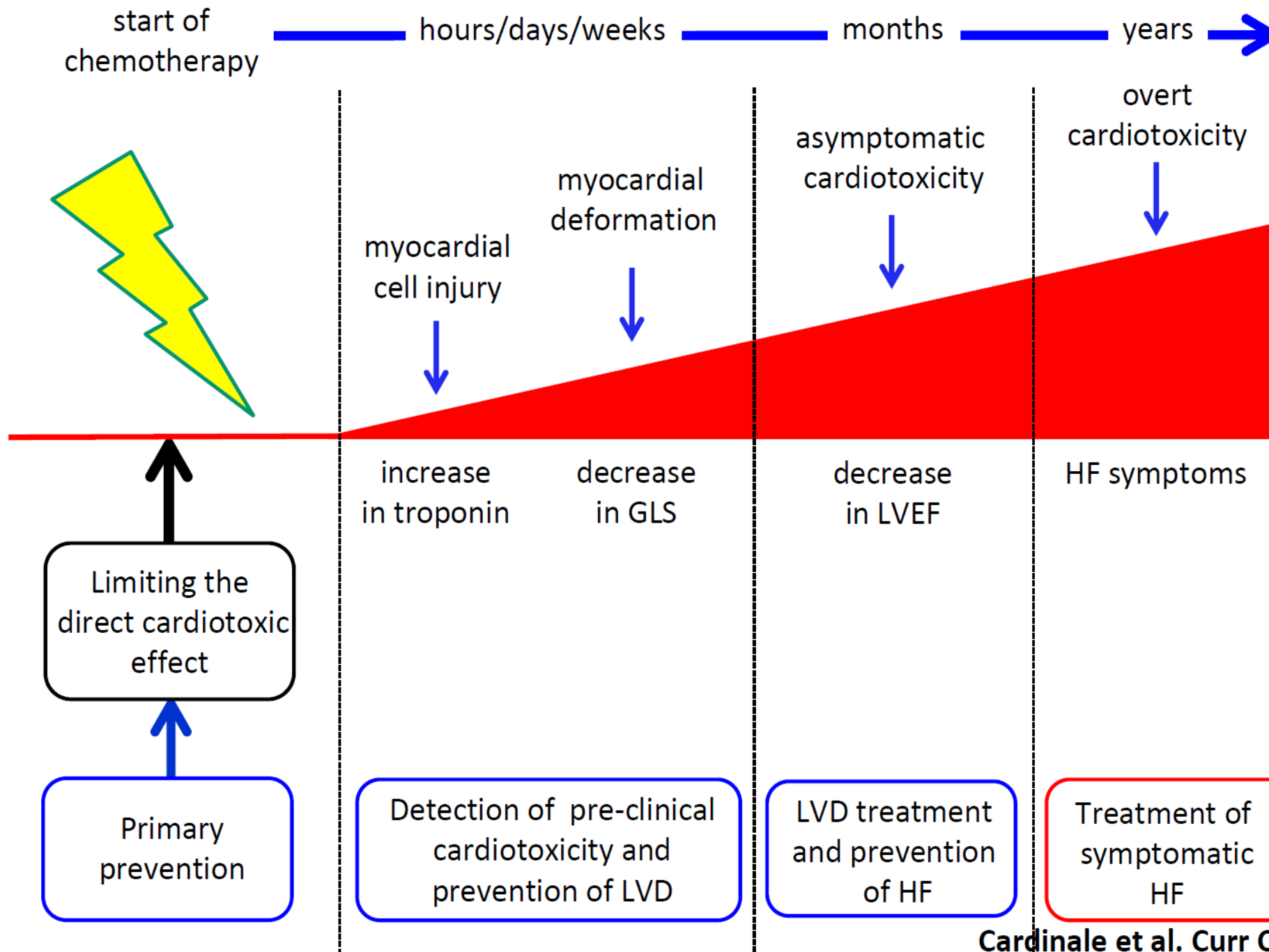
Hartkleppen

Electra (geleidingsweefsel)

Hartzakje

En op elk gebied waar dit niet normaal functioneert kan het hartfalen geven!

4. WAT ZIJN JE BEHANDELDOELEN BIJ HARTFALEN?

1. Verlengen van de levensduur
2. Verminderen noodzaak ziekenhuisopname
3. Verhogen kwaliteit van leven

Maar de volgorde hangt af van de leeftijd en de co-morbiditeit!

4. WAT ZIJN JE BEHANDELDOELEN BIJ KANKER?

Bij consult voor cardiologie moet ook duidelijk genoteerd staan wat de behandeldoelen zijn. Dit is niet altijd duidelijk voor de cardioloog.

Dit geeft urgentie weer voor aanvullend onderzoek en behandeling. Hoe snel dit gaat hangt mede af van wat er aangetast is aan het hart.

Multidisciplinair overleg is dus belangrijk om met dezelfde taal te spreken en om aan verwachtingsmanagement te doen.

WAT KAN ER AANGETAST WORDEN?

Coronairen

Myocard

Kleppen

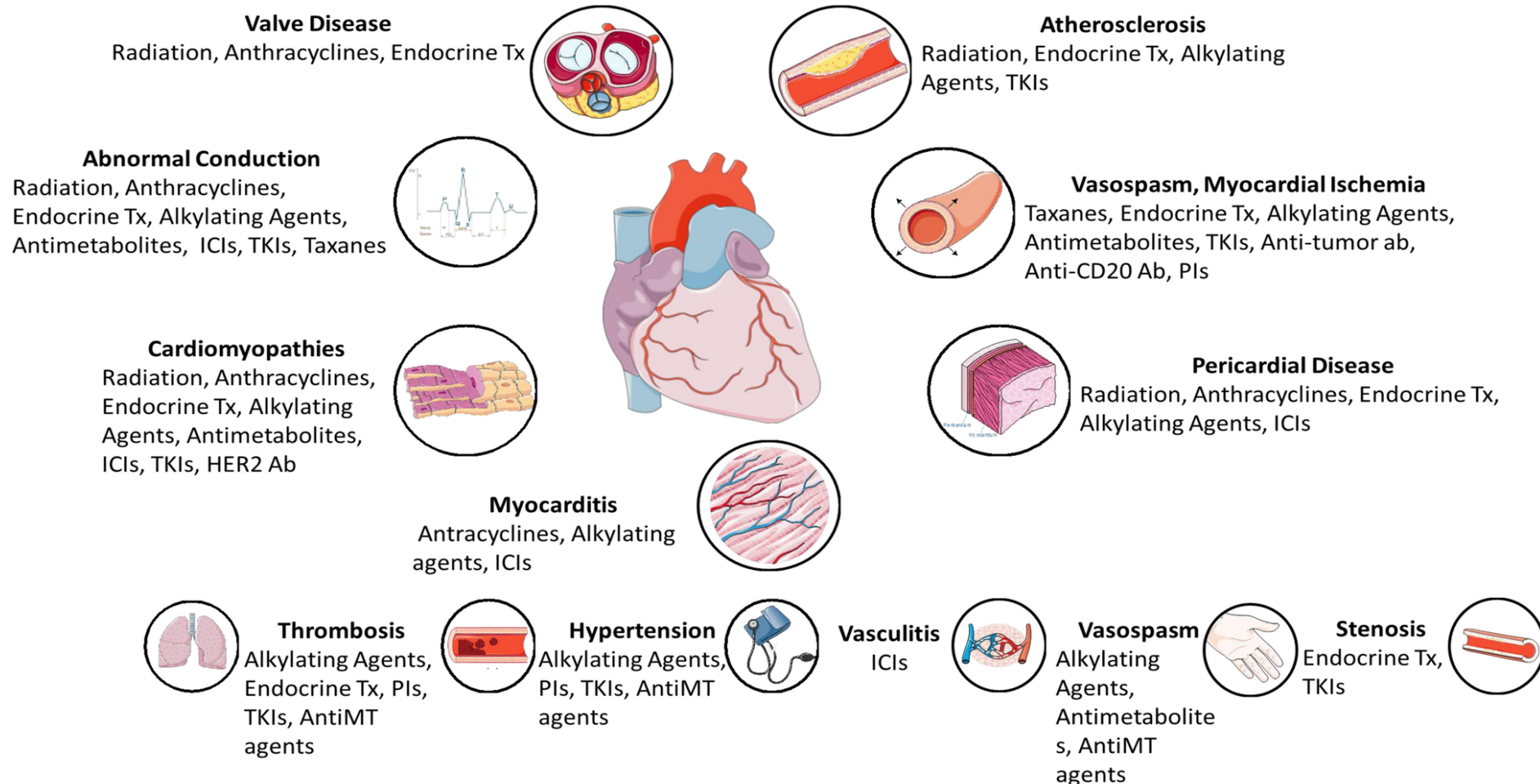
Geleidings- en/of ritmestoornissen

Pericard

Allemaal factoren leidend tot hartfalen!

NB hartinfarcten kunnen we (nog) niet goed voorspellen en dus niet voorkomen.....

5. OVERZICHT CARDIOVASCULAIRE BIJWERKINGEN VAN ANTI-KANKER THERAPIE

2022 ESC Guidelines on cardio-oncology developed in collaboration with the European Hematology Association (EHA), the European Society for Therapeutic Radiology and Oncology (ESTRO) and the International Cardio-Oncology Society (IC-OS)

**Developed by the task force on cardio-oncology of the European
Society of Cardiology (ESC)**

GUIDELINE COMMITTEE

Authors/Task Force Members:

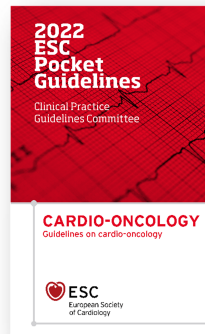
Alexander R. Lyon (Chairperson) (United Kingdom), Teresa López-Fernández (Chairperson) (Spain), Liam S. Couch (Task Force Coordinator) (United Kingdom), Riccardo Asteggiano (Italy), Marianne C. Aznar¹ (United Kingdom), Jutta Bergler-Klein (Austria), Giuseppe Boriani (Italy), Daniela Cardinale (Italy), Raul Cordoba² (Spain), Bernard Cosyns (Belgium), David J. Cutter (United Kingdom), Evandro de Azambuja (Belgium), Rudolf A. de Boer (Netherlands), Susan F. Dent³ (United States of America), Dimitrios Farmakis (Cyprus), Sofie A. Gevaert (Belgium), Diana A. Gorog (United Kingdom), Joerg Herrmann³ (United States of America), Daniel Lenihan³ (United States of America), Javid Moslehi (United States of America), Brenda Moura (Portugal), Sonja S. Salinger (Serbia), Richard Stephens (United Kingdom), Thomas M. Suter (Switzerland), Sebastian Szmit (Poland), Juan Tamargo (Spain), Paaladinesh Thavendiranathan (Canada), Carlo G. Tocchetti (Italy), Peter van der Meer (Netherlands), Helena J.H. van der Pal (Netherlands).

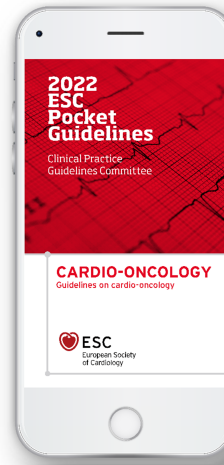
2022 ESC GUIDELINE CARDIO-ONCOLOGY

- ❑ 133 pagina's
- ❑ +45 suppl
- ❑ 837 referenties
- ❑ 273 aanbevelingen

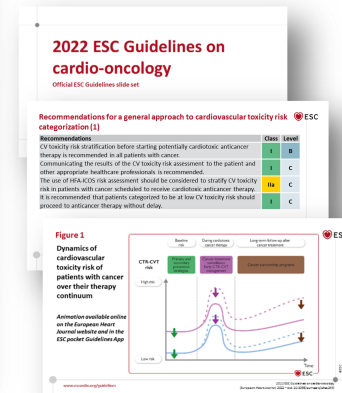
ESC Pocket Guidelines

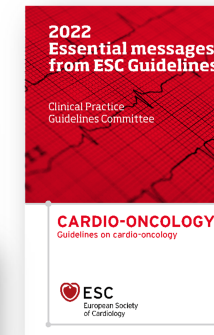
ESC Pocket Guidelines App

Official ESC Guidelines slide set

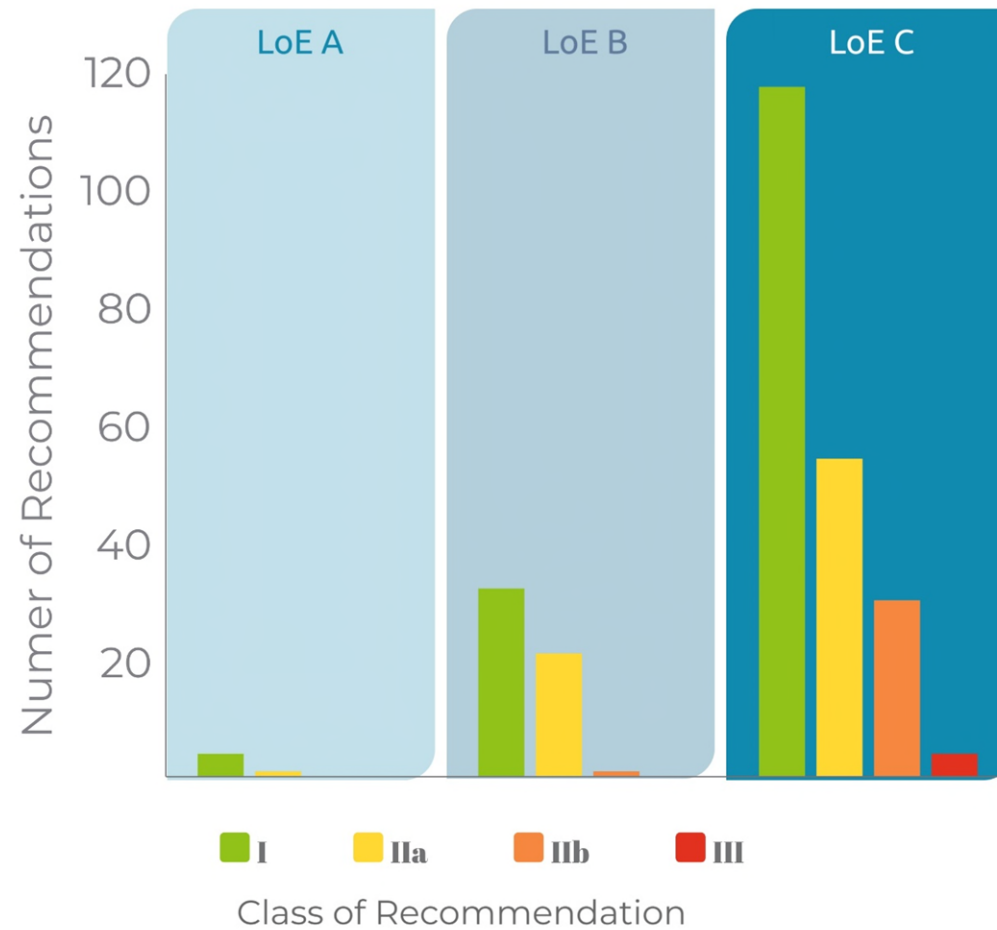
ESC Essential messages

© ESC

www.escardio.org/guidelines

ROBUSTE GUIDELINES?

UITDAGINGEN VOOR KLINISCHE IMPLEMENTATIE

- Geen leidraad tav effectieve verwijzing poli cardiologie
- Baseline risicostratificatie suboptimaal
 - Mist relevante factoren
 - Onpraktisch in klinische praktijk
- Adviezen tav screening in Nederlands zorgsysteem onhaalbaar (en onwenselijk)
- Ondanks omvangrijk document vele zaken niet behandeld
- Oncologisch veld is vol in ontwikkeling en dynamisch

MISSIE NVVC ENDORSEMENT GUIDELINE

- Haalbaarheid praktische uitvoering in de Nederlandse praktijk (time, resource, money)
- Afschalen overdiagnostiek bij gebrek aan bewijsvoering
- Nuanceren aanbevelingen bij relevante patientengroepen
- Herverdeling aanbevelingen naar verantwoordelijke specialisme
- Afstemmen aanbevelingen met gepubliceerde richtlijnen
 - (hematologie / oncologie / BETER / LATER)

CTR-CVT: Cancer Therapy Related – Cardiovascular Toxicity

Asymptomatic

Severe

New LVEF reduction to <40%

Moderate

New LVEF reduction by ≥ 10 percentage points to an LVEF of 40–49% *OR*
New LVEF reduction by <10 percentage points to an LVEF of 40–49% AND either
new relative decline in GLS by >15% from baseline OR new rise in cardiac
biomarkers

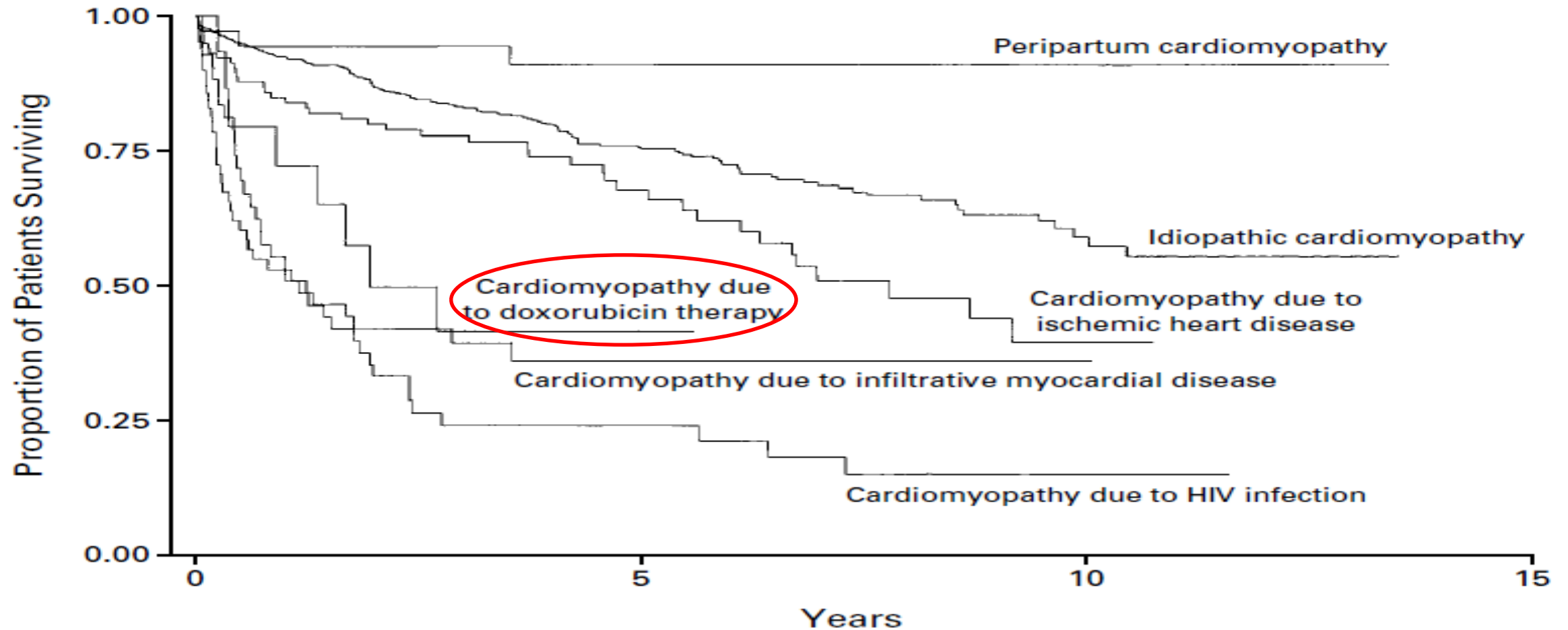
Mild

LVEF $\geq 50\%$
AND new relative decline in GLS by >15% from baseline
AND/OR new rise in cardiac biomarkers

CTRCD: TYPE I VS TYPE II

Type I	Type II
o.a. antracyclines	o.a. trastuzumab (herceptin)
Dosis-afhankelijk	Niet dosis-afhankelijk
Irreversibele schade	Meestal reversibel
Apoptose en necrose	Cellulaire dysfunctie

PROGNOSE CHEMO GEÏNDUCEERD HARTFALEN

Doel: Betere prognose indien vroege detectie van subklinische LVEF achteruitgang?

HFA ICOS RISICOCALCULATOR

1. Type anti-kanker therapie
2. **CV belast**
3. Cardiale biomarkers
4. Leeftijd
5. CV risicofactoren (HT, DM, CKD)
6. Eerdere cardiotoxische therapie
7. Levensstijlfactoren (roken, overgewicht)

No history of
cardiovascular
disease

Heart failure or
cardiomyopathy

Severe valvular
heart disease

Myocardial
infarction or
previous coronary
revascularisation

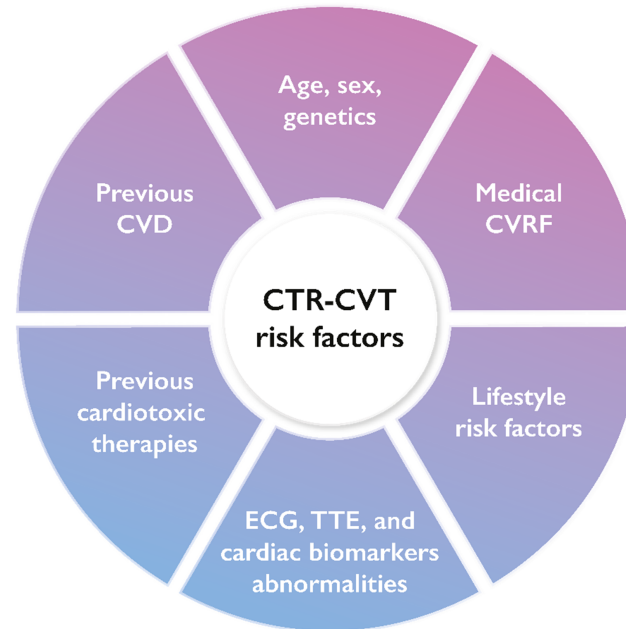
Stable angina

Baseline LVEF<
50%

Baseline LVEF 50-
54%

BASELINE CV TOXICITY RISK ASSESSMENT

Baseline CV toxicity risk assessment checklist

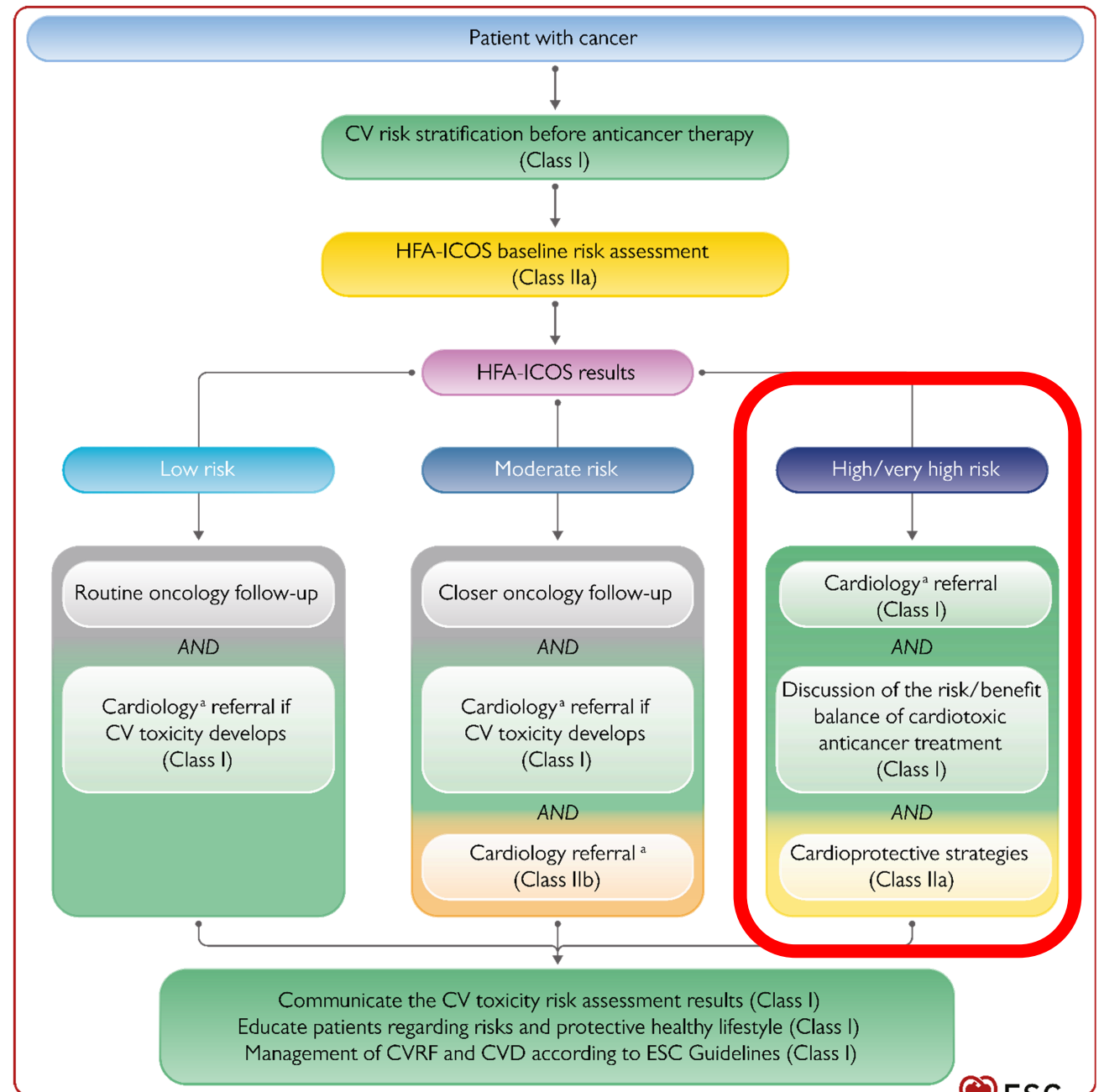
Clinical assessment

- Cancer treatment history
- CV history
- CVRF
- Physical examination
- Vital signs measurement ^a

Complementary tests

- BNP or NT-proBNP ^b
- cTn ^b
- ECG
- Fasting plasma glucose / HbA1c
- Kidney function / eGFR
- Lipid profile
- TTE ^c

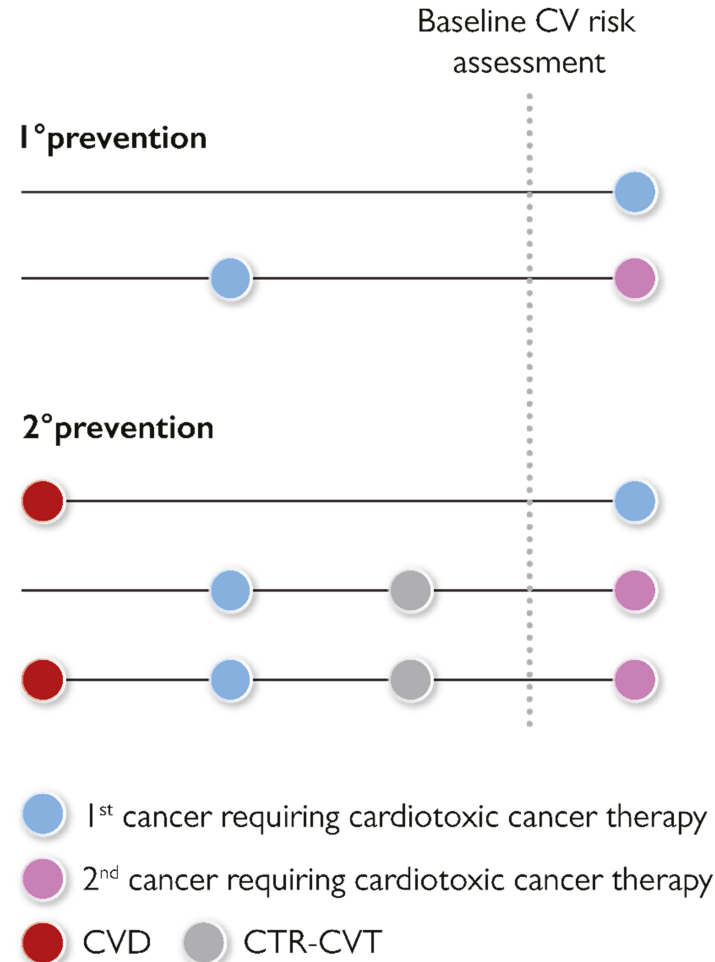
FLOW-CHART CARDIO- ONCOLOGY APPROACH

PRIMARY AND SECONDARY PREVENTION

Primary and secondary cancer-therapy related CV toxicity prevention strategies

Primary vs secondary prevention

Management of CVD and CVRF according to ESC Guidelines

In patients at high and very high risk of CTRCD

Minimize the use of cardiotoxic drugs

ACE-I/ARB and beta-blockers

Dexrazoxane/liposomal anthracyclines
(patients treated with anthracyclines)

Statins

Class I

Class IIa

Baseline screening - (very) high risk patients

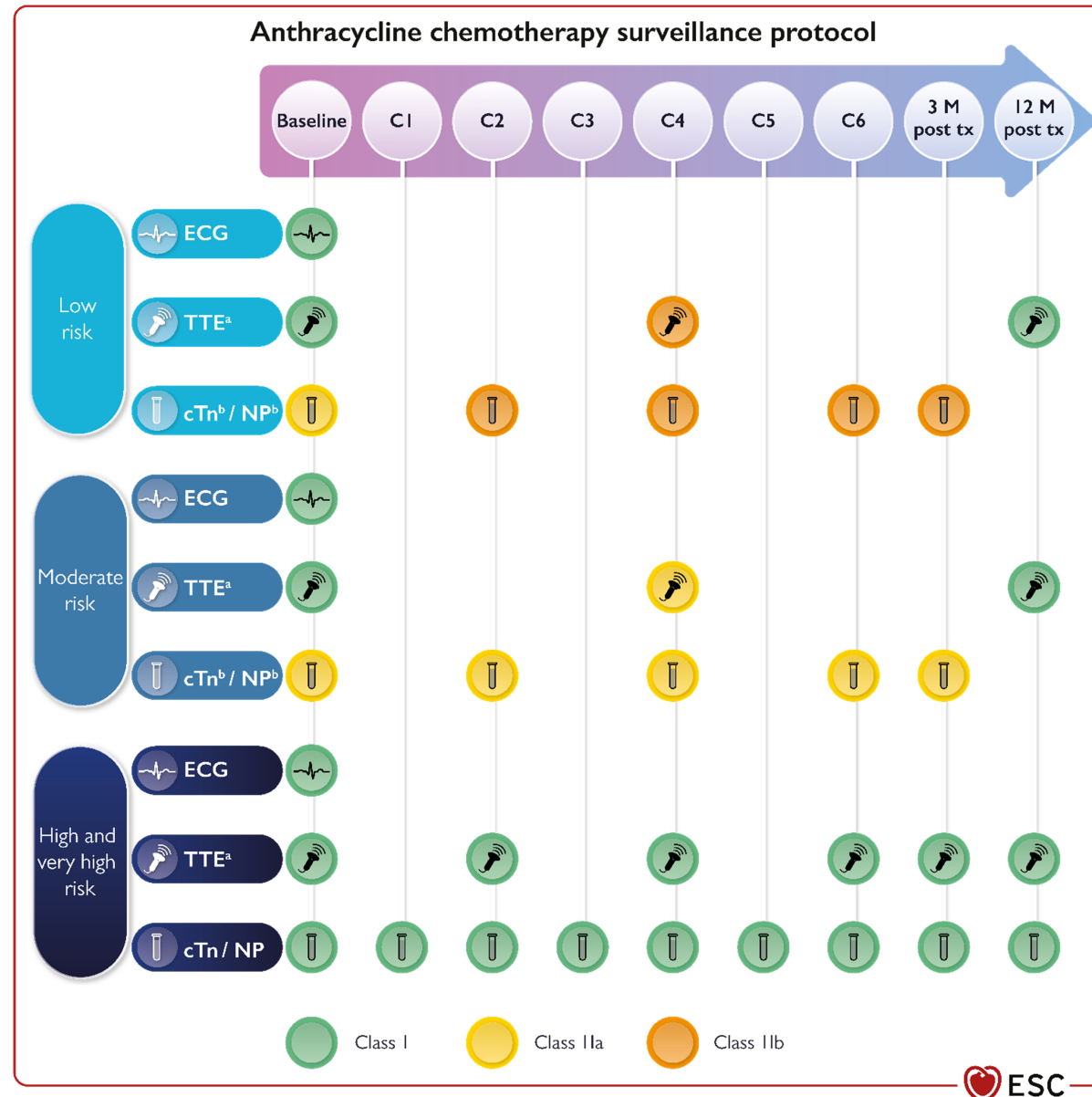

Baseline clinical CV assessment, physical exam and ECG are recommended in all cancer patients scheduled for cardiotoxic therapies ^a				
	Patient risk level	TTE ^b	NP	cTn
Anthracyclines	Very high risk	Class I	Class IIa	Class IIa
HER2-targeted therapies ^c	Very high risk	Class I	Class I	Class I
Fluoropyrimidines	Other conditions	Class I		
VEGFi	Very high risk	Class I	Class IIa	
Second- and third-generation BCR-ABLTKI ^d	Other conditions	Class IIa		
BTK inhibitors	Very high risk	Class I		
PI ^e	Very high risk	Class I	Class I	
RAF and MEK inhibitors	Very high risk	Class I		
ICI	Very high risk	Class I	Class I	Class I
Osimertinib	Other conditions	Class I		
CAR-T and TIL	Other conditions	Class I	Class I	Class I
RT to a volume including the heart	Other conditions	Class IIa		
HSCT	Other conditions	Class I	Class IIa	

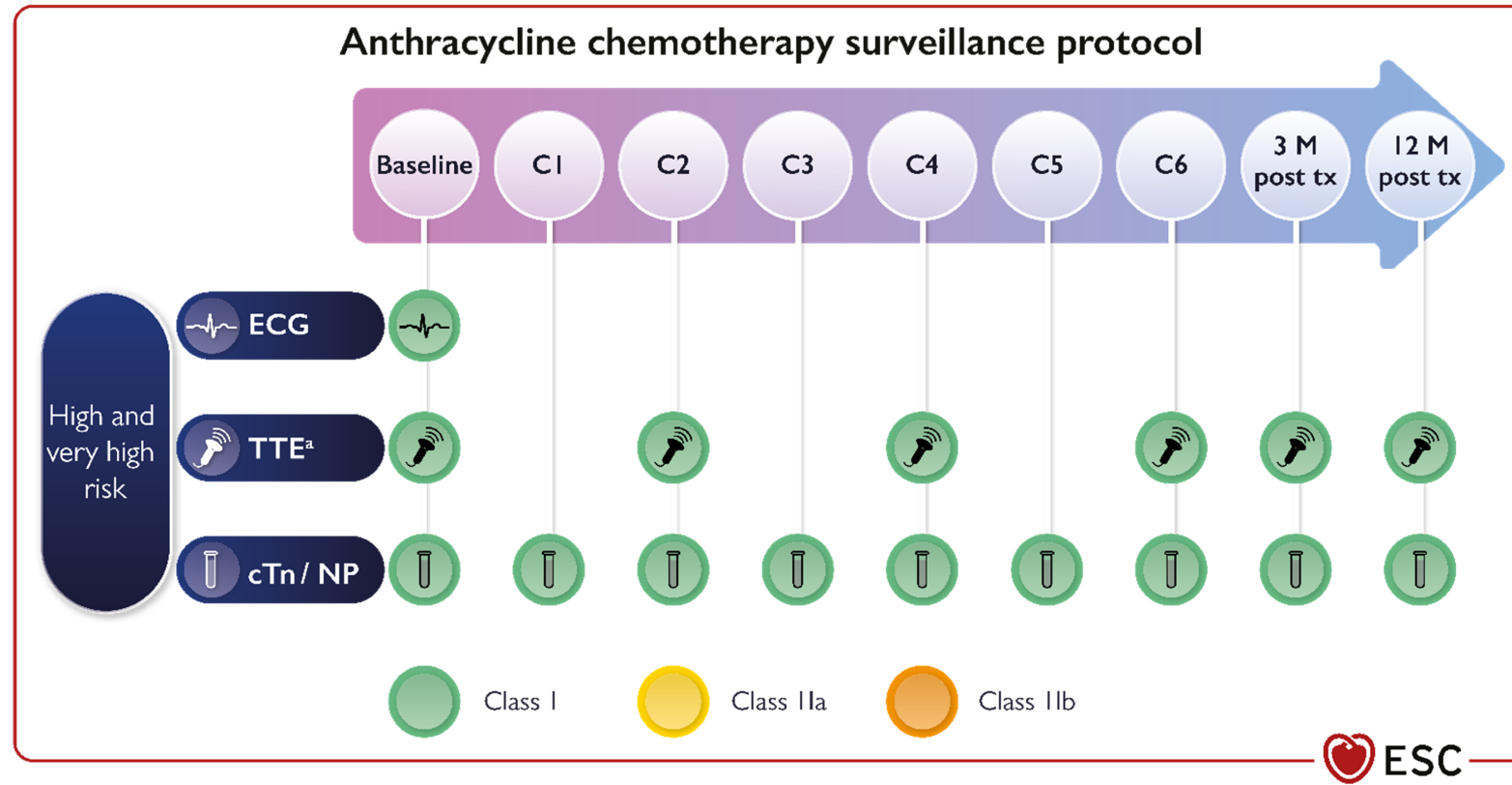
Very high risk Moderate risk Low risk Other conditions Class I Class IIa Class IIb

ANTHRACYCLINES

CV toxicity monitoring - Anthracyclines

CV toxicity monitoring - Anthracyclines

TTE:

Baseline in all patients - IB

TTE after 12 months of Tx – IB

(very) high risk pt every 2 cycles and 3 months after Tx – IC

Moderate risk + >250mg/m² IIa-C

Low risk + >250mg/m² lib-C

Biomarkers:

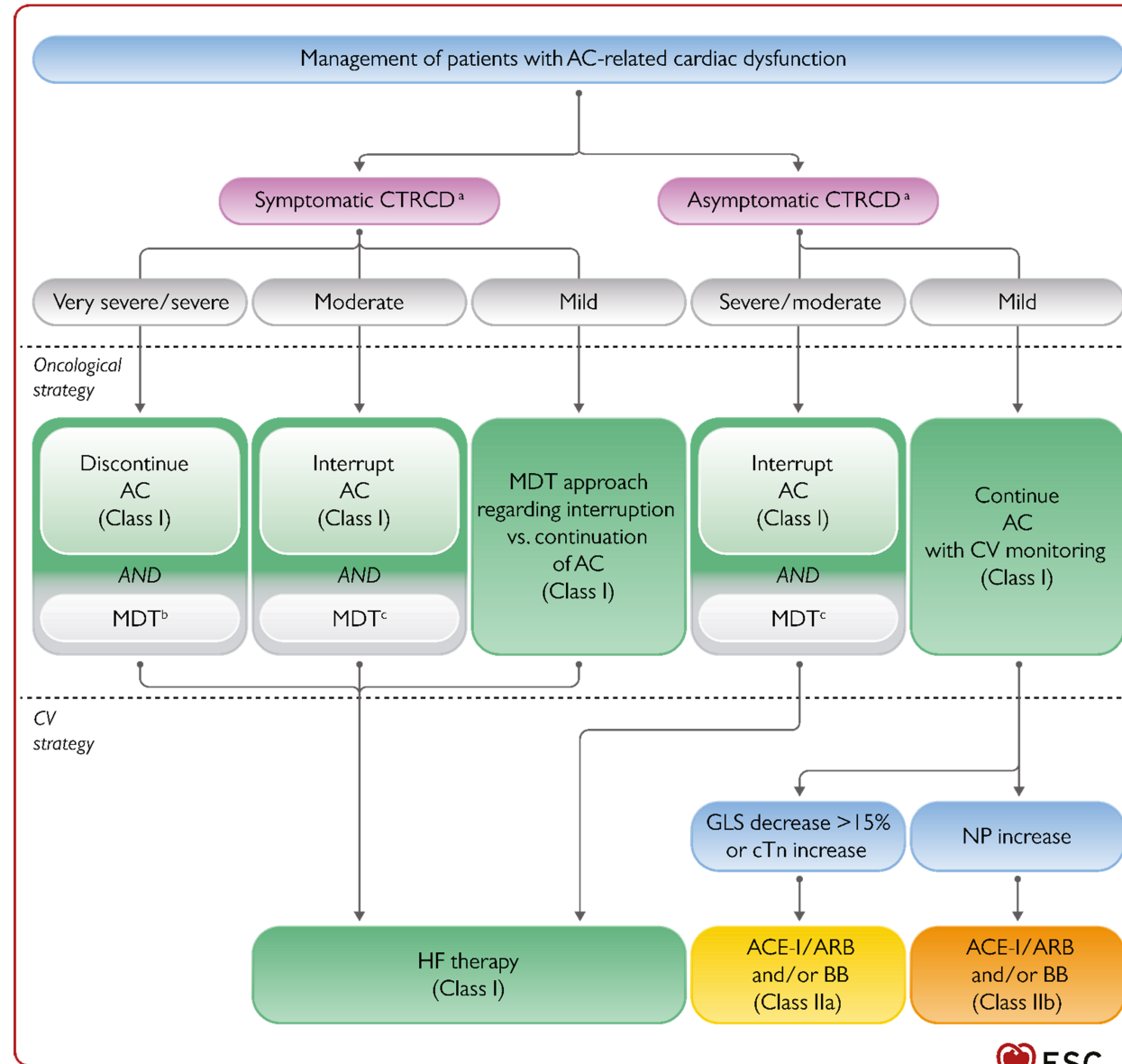
Baseline NP en cTn in (very) high risk patients - IB

Baseline NP en cTn in low – moderate - risk patients - IIaC

(cTn and NP every cycle and 3 -12 months after

in (very) high risk patients - IB

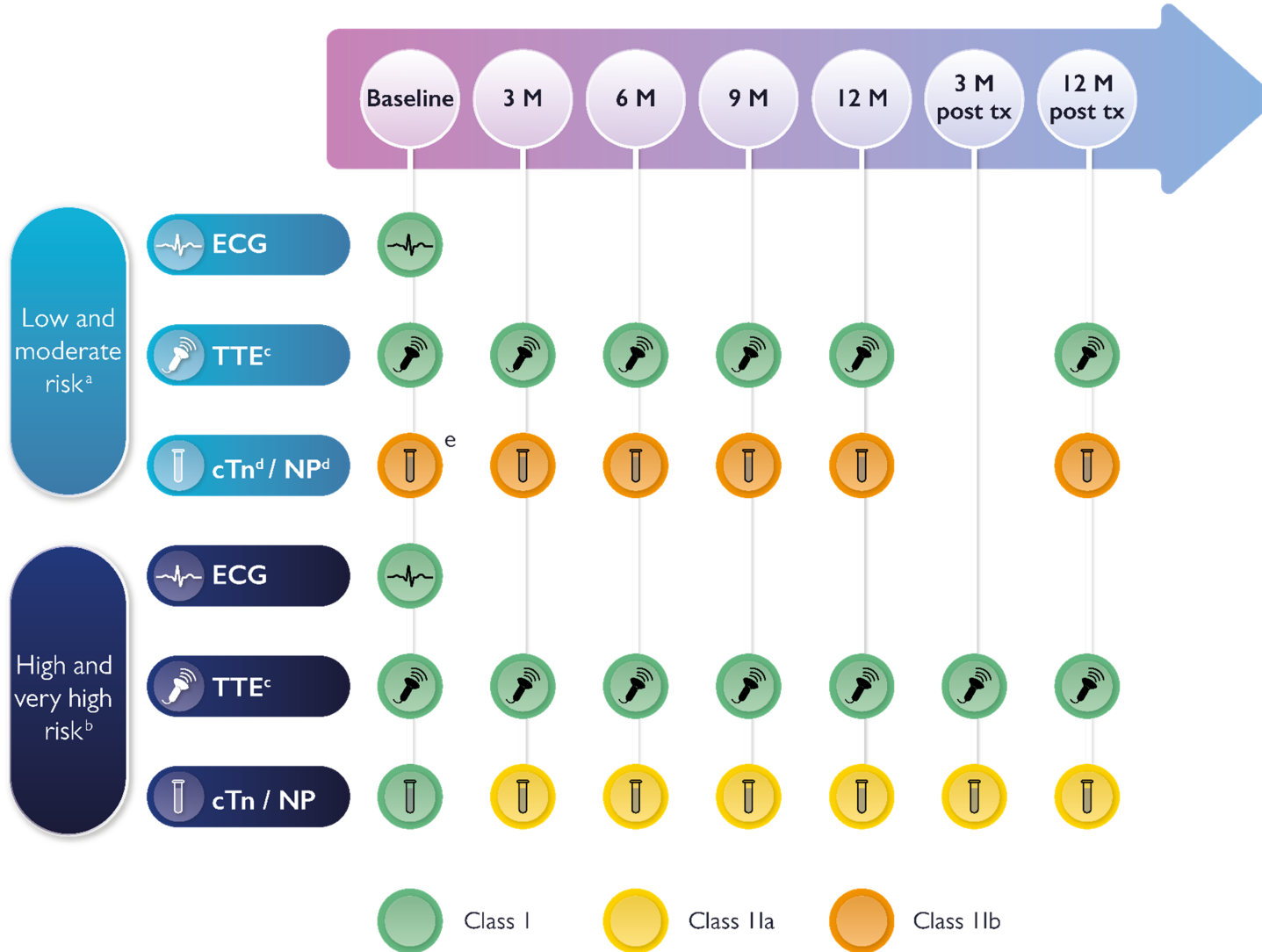
Management of anthracycline – CTR-CD

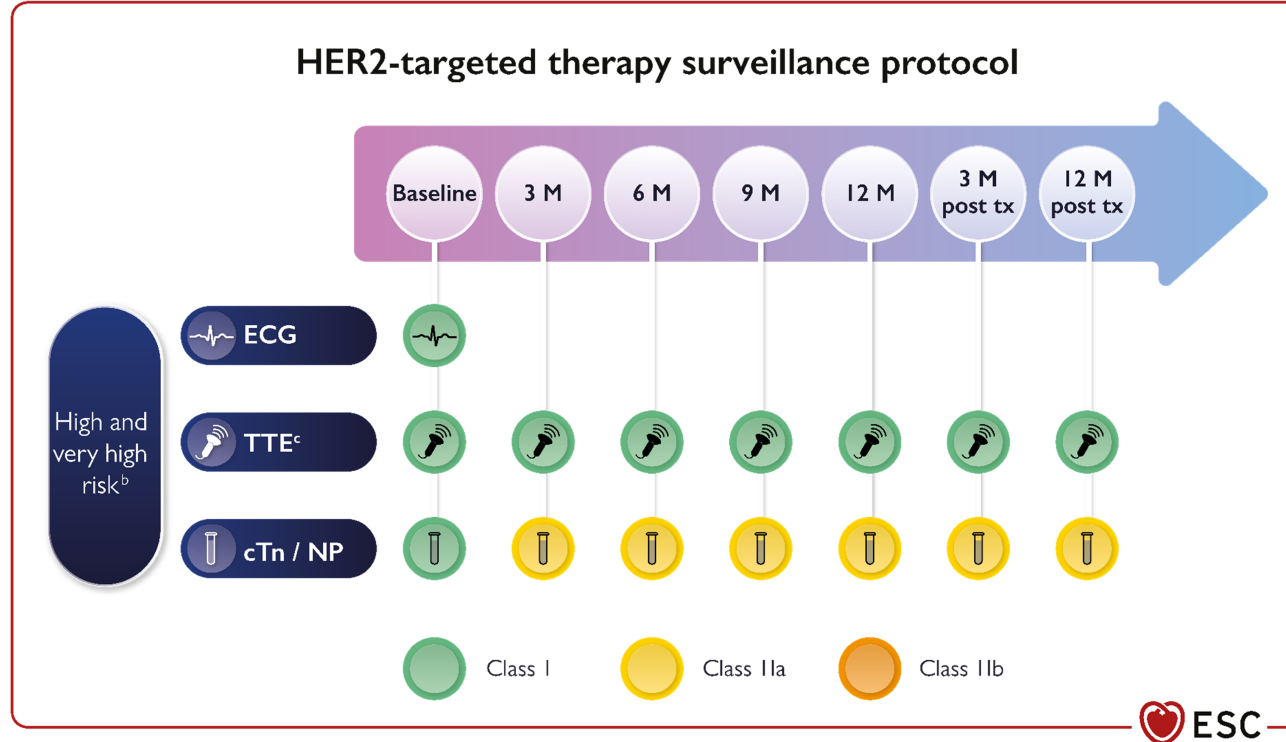
HER2 TARGETED THERAPY

CV toxicity monitoring – HER2 targeted Tx

HER2-targeted therapy surveillance protocol

CV toxicity monitoring – HER2 targeted Tx

TTE:

Baseline in all patients - IB
HER2 as (neo)adjuvant TTE every 3 months and within 12 months after Tx – IB
4 months instead of 3 months in low-risk with normal TTE and no symptoms – IIBC
(very) high risk, more frequent TTE - IIaC

Biomarkers:

Baseline NP en cTn in (very) high risk patients - IB
Baseline NP en cTn in low – moderate - risk patients after anthracyclines - IIaA
(cTn and NP every 2-3 cycles and 3 -12 months after in (very) high risk patients - IIaC

Management of HER2 – CTR-CD

IMMUNE CHECKPOINT INHIBITORS

CV surveillance – Immune checkpoint Inhibitors

CV Toxicity – Immune checkpoint Inhibitors

Diagnosis and management – ICI myocarditis

VEGFI

CV toxicity monitoring – VEGFi targeted Tx

CV toxicity monitoring – VEGFi targeted Tx

BP monitoring:

BP at every clinical visit – IC

Daily home monitoring (1^e cycle, any increase) – IC

ECG monitoring:

Risk for QTc prolongation, assess montly
till 3 months, thereafter 3-6 months – IC

TTE:

Baseline in (very) high risk patients - IC

Every 3 months in (very) high risk patients – IIaC

Baseline in low- and moderate risk patients – IIaC

Every 6-12 months in low- and modarete risk - IIaC

Biomarkers:

Baseline NP, 4 weeks and every 3 months
in (very) high risk patients - IIaC

BCR-ABL

BCR-ABL TKI CV toxicities

CV toxicity monitoring – BCR-ABL TKI

HAEMATOPOIETIC STEM CELL TRANSPLANTATION

CV Surveillance - HSCT

CV Surveillance - HSCT

OVERIGE MIDDELEN

Radiotherapy dose associated with CV toxicity risk

ATRIAL FIBRILLATION & CANCER

Pathophysiology of AF associated with cancer

Approach of AF in patients with cancer

**Cancer
patients have
an increased
trombotic risk!**

CANCER & CORONARY ARTERY DISEASE

Cancer treatment that predispose to acute coronary syndrome

CANCER SURVIVORS

WAT DOE JE AAN ASYMPTOMATISCHE LV DYSFUNCTIE?

WAT DOE JE AAN KLEPLIJDEN?

WAT DOE JE AAN CORONAIRLIJDEN?

6. WAT ZIJN DE MEEST VOORKOMENDE OORZAKEN VAN HARTFALEN?

Myocardinfarct

Hypertensie

Cardiomyopathie

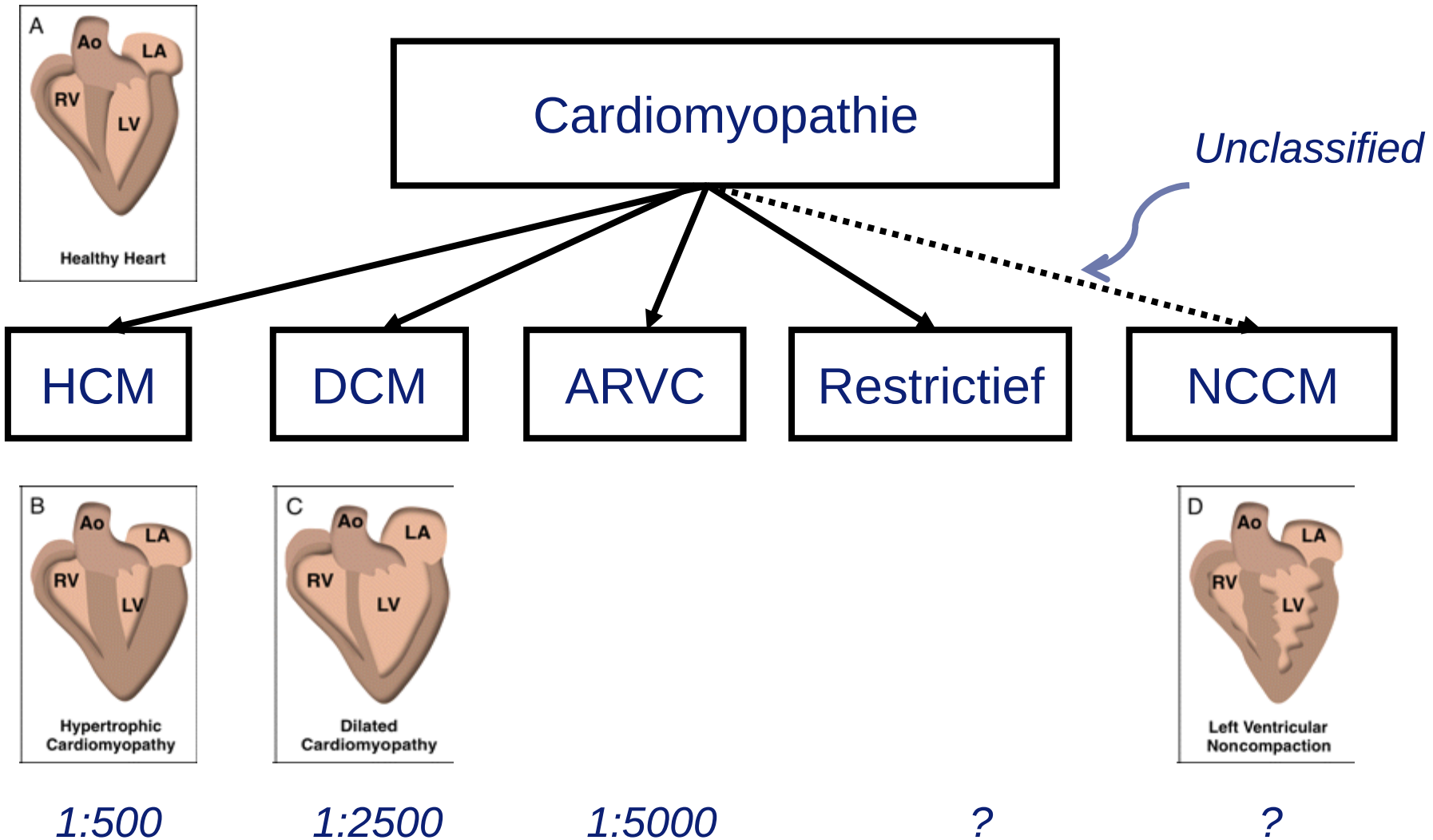
- *genetisch en niet genetisch*
- *stapelingsziekten*
- ***toxisch***

Kleplijden

Myocarditis

En nog vele oorzaken meer

CLASSIFICATIE CARDIOMYOPATHIE

7. HOE STEL JE HARTFALEN VAST?

Electrocardiogram

Bloedonderzoek (NT-proBNP en hsTnT)

Echocardiografie

In geselecteerde gevallen:

CT coronairen/Coronairangiografie

MRI cor

Hartbiopt

Allemaal zoekend naar oorzaak en wat er aanvullend gedaan kan worden.

WAT IS NODIG VOOR DE DIAGNOSE ?

Klachten – symptomen

+

Dysfunctie van hart

- Moeheid
- Kortademigheid
- Vochtretentie
- Misselijkheid/verminderde eetlust
- *Hoge hartfrequentie*
- *Derde harttoon*
- *Crepitatie longen*
- *Oedeem*
- *Grote lever - ascites*
- *Bleekheid*

- Contracties verminderd
- Hoge vullingsdrukken
- Vulling gestoord
- Klepafwijkingen
- Dimensies abnormaal
- Wanddikten abnormaal
- *Geleidingsstoornissen*
- *Ritmestoornissen*

8. WELKE BEHANDELINGEN HEEFT DE CARDIOLOOG?

Medicatie

Pacemaker/ICD

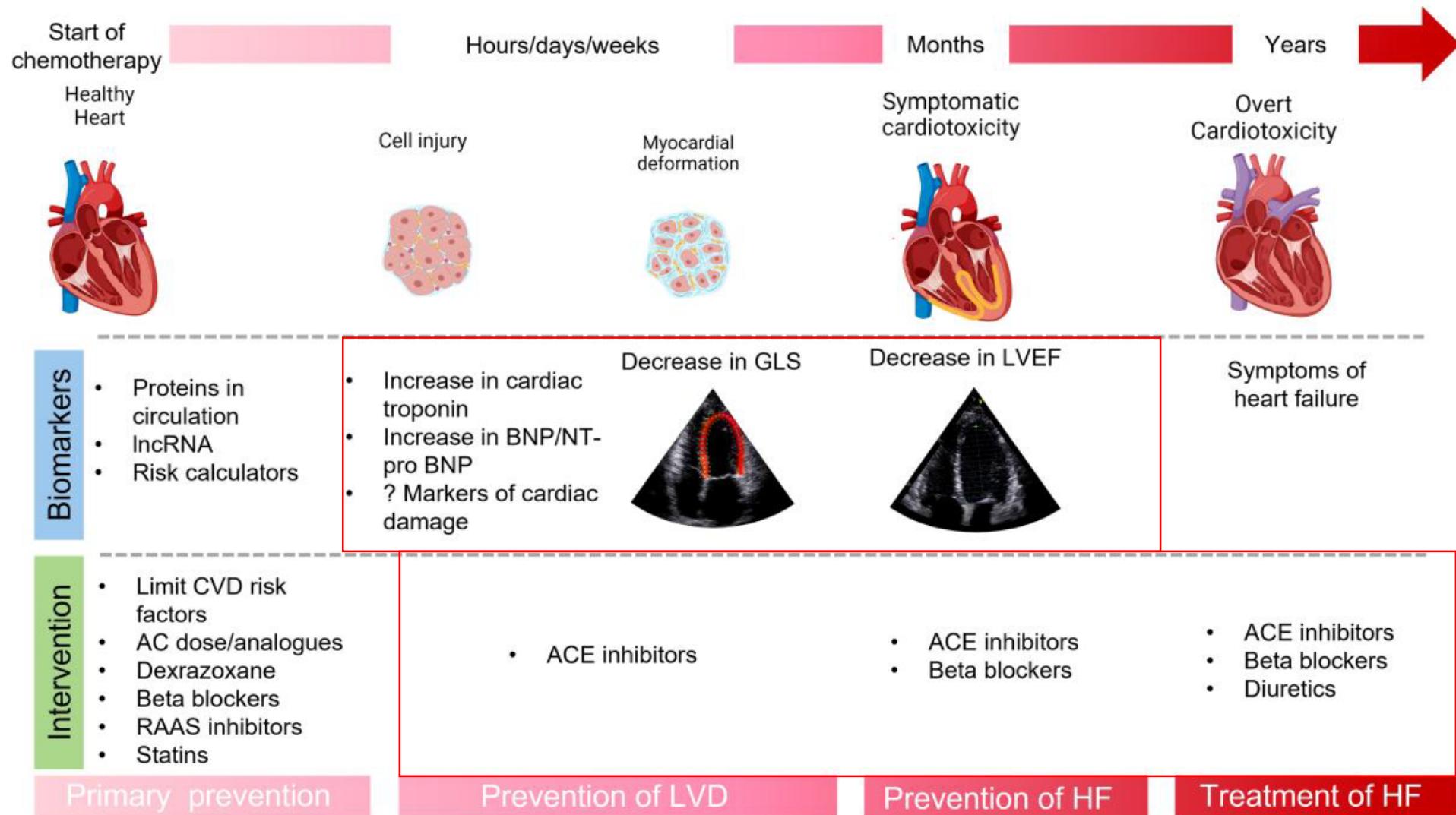
Coronaire stents

Klepinterventies

Ablaties

Levensstijl interventie (geen alcohol/roken, hartrevalidatie, evt vocht- en zoutbeperking)

Voorlichting over ziektebeeld

9. IS HARTFALEN NU ERNSTIG?

WHAT IS HEART FAILURE?

Heart failure is a severe failure of the heart to pump enough blood around the body
Symptoms include breathlessness, fatigue and swollen limbs

Quality of life survival is poor, with **45-60%** reported deaths within 5 years¹

The global burden of heart failure is rising

THE REALITY

IMPACT VAN HARTFALEN IN NL

± 250.000 mensen in NL met hartfalen

Stijgt door vergrijzing, verbeterde overleving post-infarct en meer co-morbiditeit

> 7000 mensen/jaar overlijden aan hartfalen

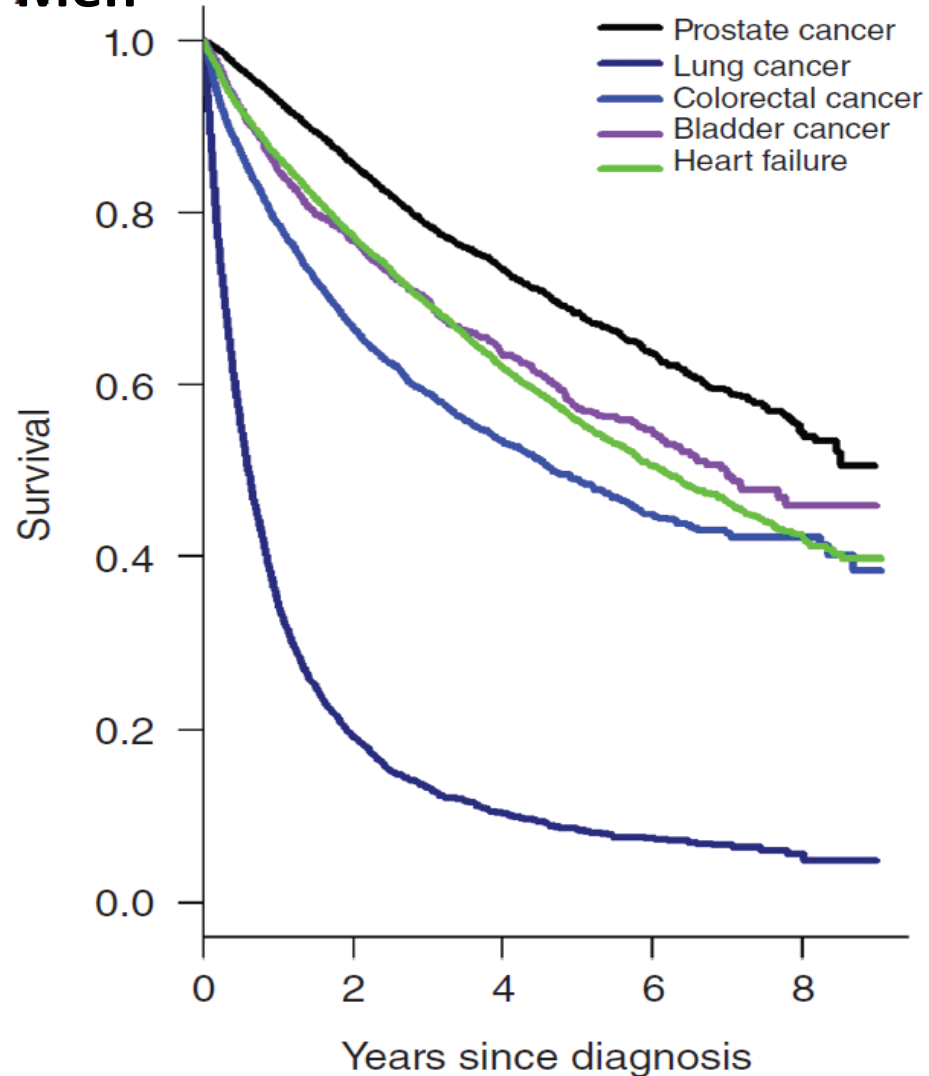
< 1990 5 jaars mortaliteit tot 70% en nu 40-50%!

1-jaars mortaliteit echter nog 10-20% oplopend tot 60% bij NYHA klasse IV

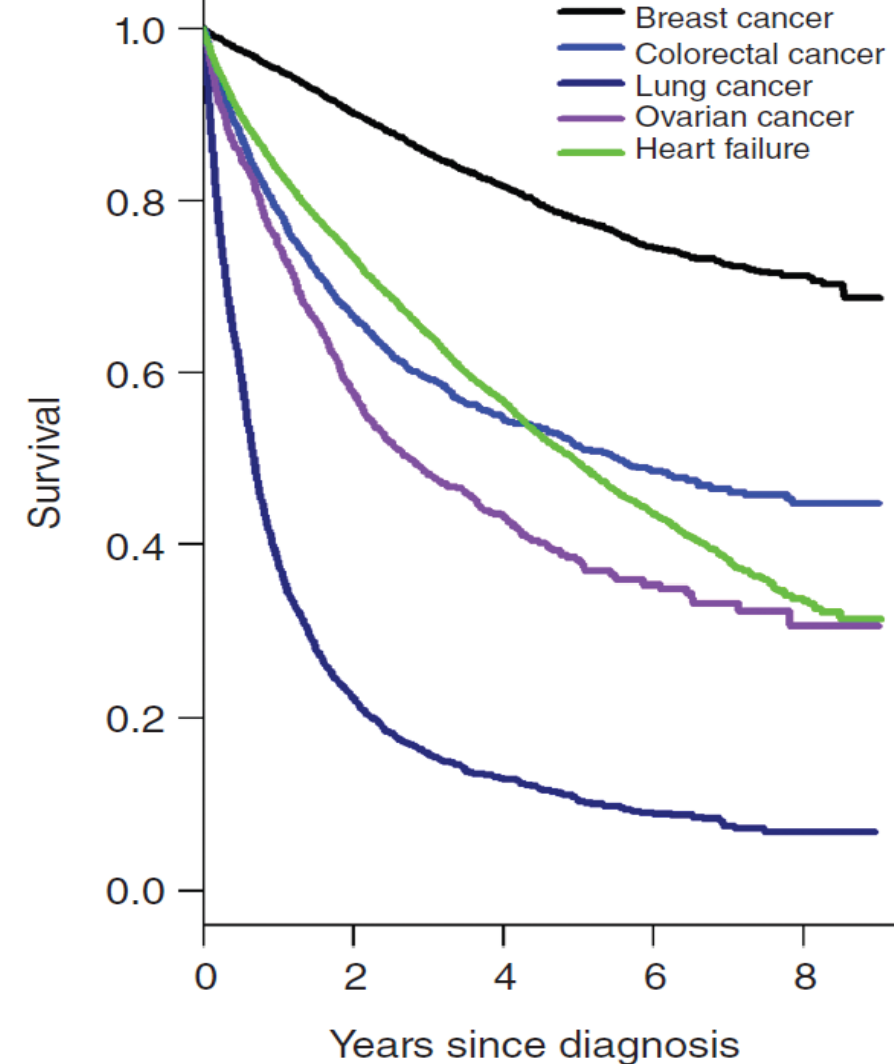
Elke opname voor hartfalen is stap dichterbij de dood

OVERLEIVING KANKER VS HARTFALEN

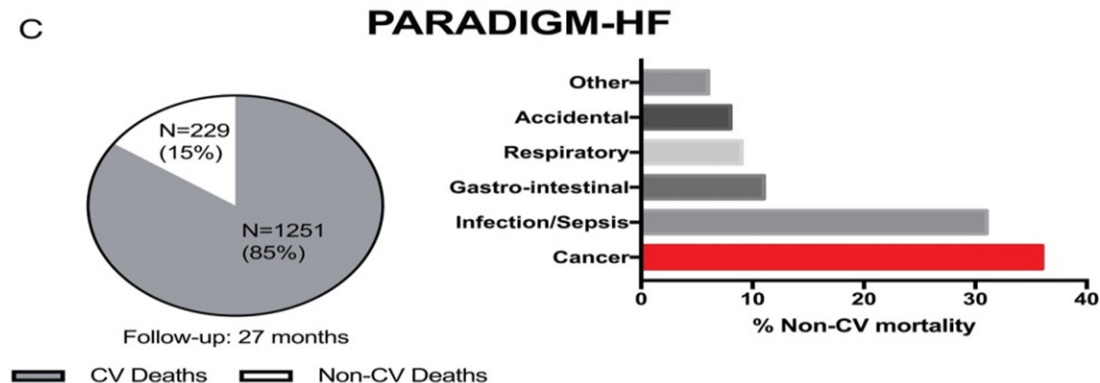
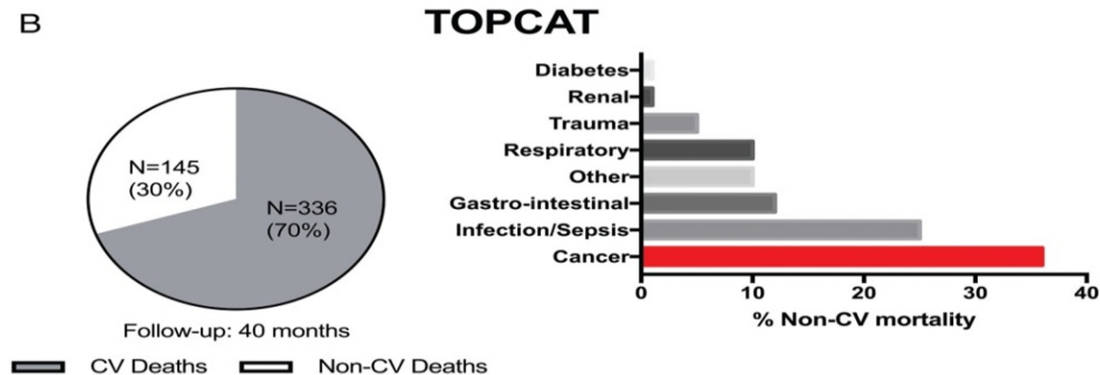
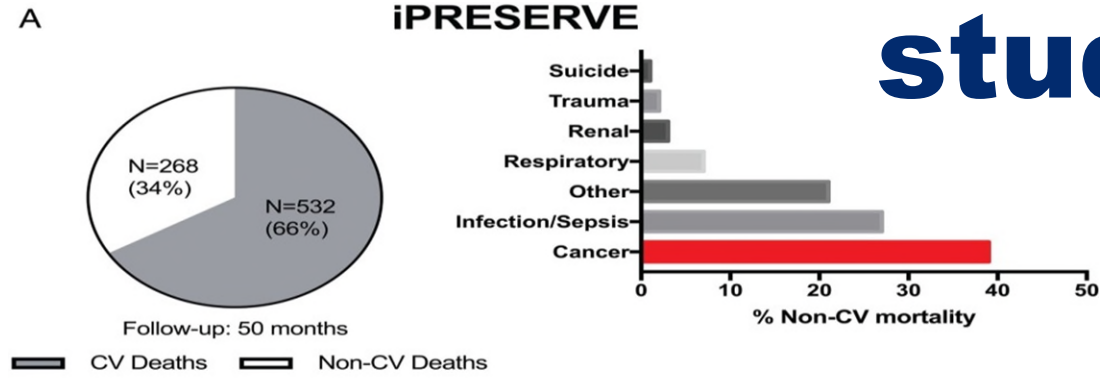
Men

Women

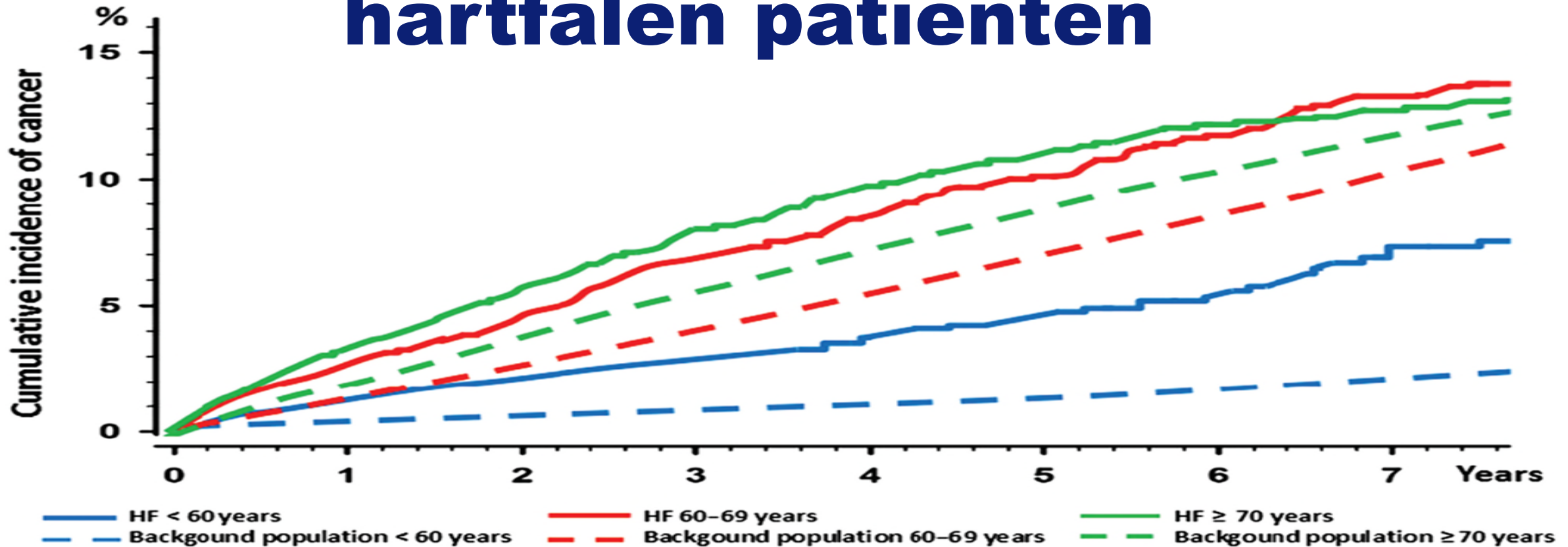

Non-CV sterfte in hartfalen studies

Kanker is de grootste oorzaak van non-CV sterfte bij hartfalen en maakt 35-40% van het totaal uit!

Registry toont meer kanker bij hartfalen patienten

- Deens hartfalen register: 9.307 patienten & 330.843 algemene populatie (controle groep)
- 975 kanker cases, follow up 4.5±2.3 jaren

9. HARTFALEN BEHANDELING VEREIST EEN HOLISTISCHE AANPAK: “BALANS TUSSEN HOOFD, HART EN NIEREN”

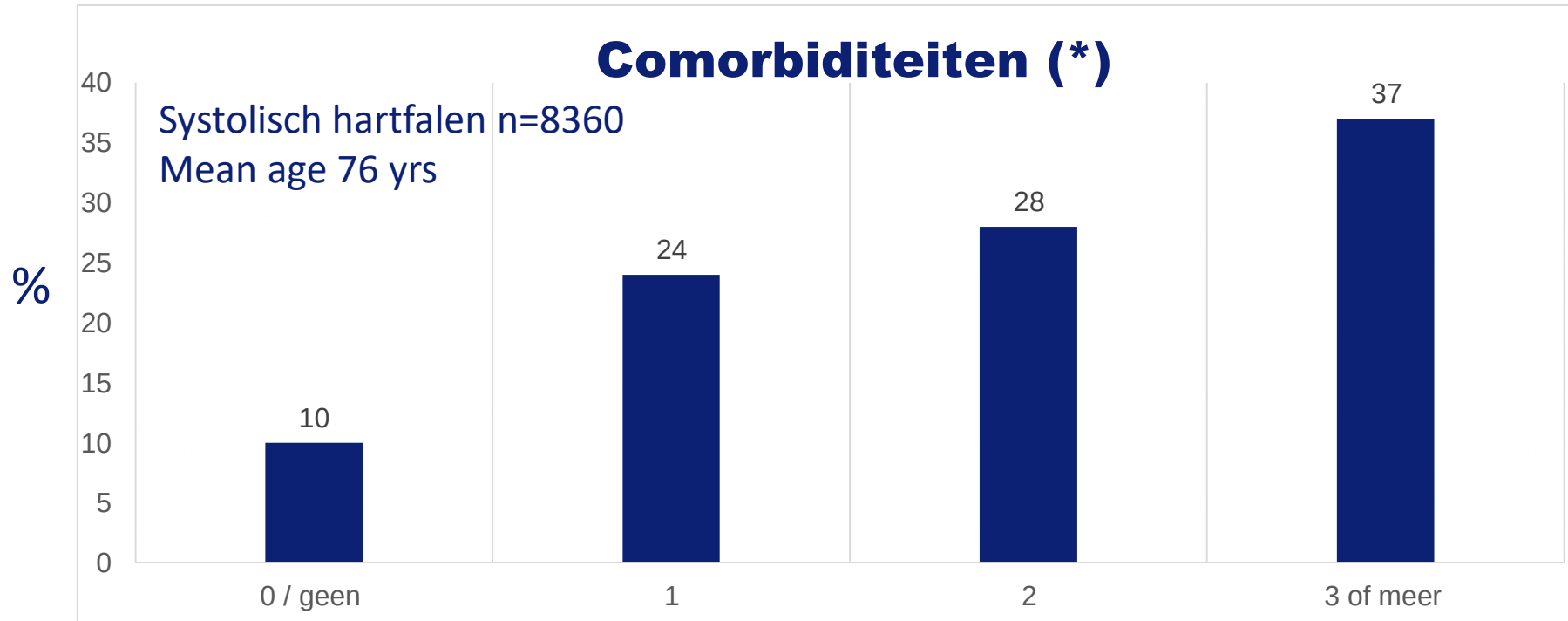
Ziekte van m.n. ouderen (mediane leeftijd in NL 76 jr)

Steeds complexere interactie met comorbiditeiten. Wie is regievoerder?

Relatie hartfalen, comorbiditeiten en opnames

Hartfalen hospitalisaties beïnvloeden prognose

HARTFALEN EN AANTAL COMORBIDITEITEN IN NEDERLAND

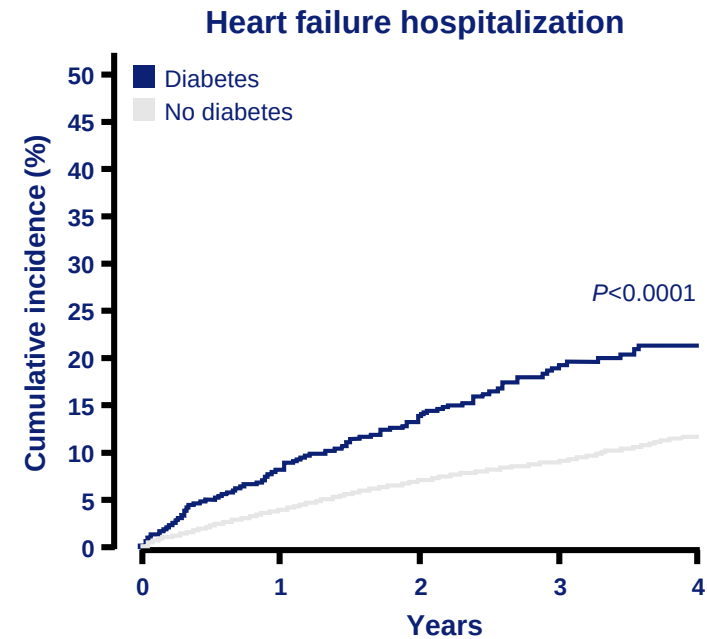
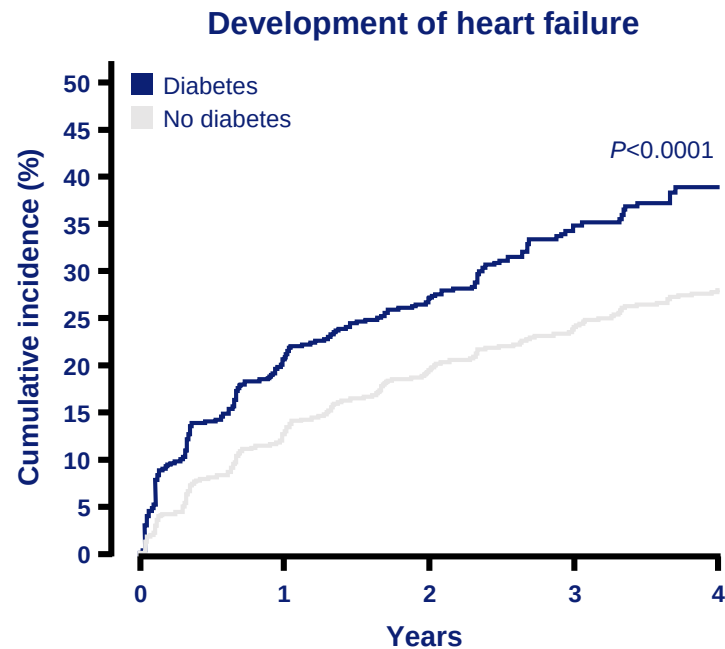

COPD, OSAS, diabetes mellitus, hypertensie, nierinsufficiëntie (eGFR<60), schildklier dysfunctie, anemie

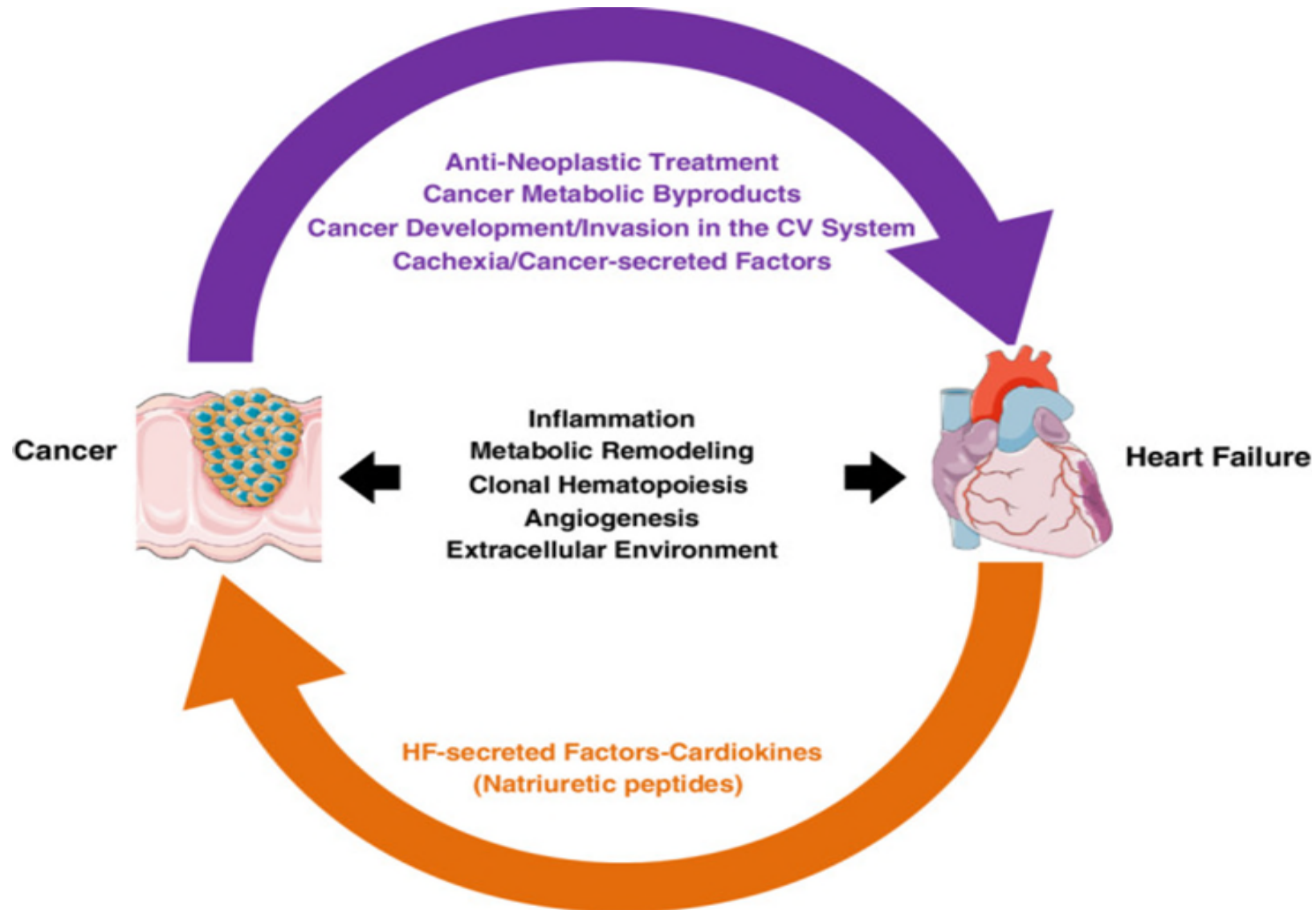
Brugts JJ et al. Neth Heart J 2018

INVLOED VAN DIABETES MELLITUS BIJ HARTFALEN

Prevalentie DM-II bij hartfalen: 30% in 8360 systolisch hartfalen patienten

Kanker leidend tot hartfalen

Hartfalen leidend tot kanker

10. TAKE HOME MESSAGES

- 1. Kanker en hartfalen hebben invloed op elkaar.**
- 2. Initiële diagnostiek naar hartfalen is niet ingewikkeld, maar er valt nog veel te winnen!**
- 3. Veel van wat we weten qua (bij)werking is nog van oudere medicatie, en effect van nieuwe medicatie qua (bij)werking is nog niet altijd duidelijk.**
- 4. Comorbiditeiten zijn van grote invloed op de uitkomst bij HF en screen hier dus ook op! Dit geldt zowel voor oncoloog als cardioloog...**
- 5. Kanker icm hartfalen heeft een slechtere prognose en verbind hieraan ook consequenties en bespreek dit.**